

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

312

Szerző

Hely

Cím 31.90%

Idő

"1900-1910"

Forrás: Pesti napló

Személy

Bp.

1911

III/18

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

31.90%.

Ez a szám nem egy uzsora-történetnek a csatánója. Nem. Ez a szám — 31.90% — a legutolsó népszámlálási eredménynek egyik elhullajtott morzsikája és azt mutatja meg, hogy mennyivel szaporodott az utolsó tiz esztendő alatt Ujpest lakossága. A főváros mellett épült, valamikor inkább külvárosnak vagy telepnek, mintsem városnak szánt Ujpestnek lakossága tehát majdnem harmadrészevel szaporodott az utóbbi tiz esztendő alatt.

Szinte példátlan, analógia nélkül való eset egy városnak ilyen módon való rohamos felszapordása. Ha az esetet, mint tipust nézzük, ha Ujpestből általánosabb és tágabb következtetéseket lehetne vonni, úgy bizonyára felette örvendenünk kellene az eredmény fölött. De a dolog némiképpen fordítva áll. Ujpestnek ez a szinte amerikai értelemben vett gyarapodása sajnós nem örvendetes, csak magára a fejlődő városra.

Nem örvendetes, mert az ujpesti eset nem általános. Ujpest nem típus, hanem annak éppen az ellenkezője: kivétel. Ujpest mint ragyogó kivétel áll a legutóbbi magyarországi népszámlálás eredményei közt, amelyek kellene, hogy mindenkit meggondolásokra, sőt elszomorodásra ösztökéljenek. És az ujpesti fény nem egyéb egy optikai csalódásnál. Az ujpesti fény valójában nem fény, hanem árnyék. Árnyoldala Budapestnek.

Ujpest ugyanis — és ezzel legyünk tisztában, nem magában, nem magától és nem maga miatt fejlődött. De fejlődött azért, mert Pesten a lakásdrágaság olyan, hogy már a középosztály jobbmodu családai is maholnap az utcán lesznek kénytelenek

hálni, Ujpest fejlődött, mert Pesten nem lehet megfizetni sem a húst, sem a kenyeret, sem a kaviárt, sem a zöldpaprikát, mert az ember itt, ha télikabátot rendel, egy évi jövedelmét fizeti el a szabónak, aki viszont szintén tönkremegy a drága boltbér miatt, mert drága itt a konflis, a színház, a gőzfürdő, a hónapos szoba, sőt még — és ez bármily hihetetlennek is látszik — a kávéház is. Ujpest azért fejlődött, mert a régi Pesten nem lehet megélni és a nagy Pestnek öngyilkosságra készítő drágasága fejleszti Kispestet is, Erzsébetfalvát is és a többi Pestkörnyékbéli községeket mind.

Merész ugrással az ókorba lépve, azt lehetne mondani, hogy Ujpest és Kispest, meg a többi Budapest környékbéli város és község az, mint a régi Rómában a Mons Sacer volt, a Szent Hegy, ahová a szegény nép nagy üldöztetések elől kivonult. Akkor a római nép a gögös és kegyetlen patriciusok elől menekült oda, ma is Pest szegény népe az ujkorbéli patriciusok, a kenyér, a szén, a hus, a lakásbárái és kényurai elől menekül ezekbe a községekbe. Szégyelnünk kell, hogy a többi város csak Budapest rovására tud emelkedni, szégyelnünk kell, hogy Budapest nyomorának élő szobraként immár egész községek és kivándorló kolóniák alakulnak. Budapest nem tud milliós város lenni, itt gyalázatosan ütött ki a népszámlálás eredménye. Ujpest az fejlődik, de éppen azért fejlődik, mert Budapest nem fejlődhetik. Köszönjük az ilyen lakás- és élelmiszer-politikát, amely túlnépességű községeket alakít ki, de az ország fővárosának rovására, az ország fővárosának vérvesztése árán és főként — ez a legnagyobb baj — az ország fővárosának hibájából.